

**Dr. Drago Pavić: POMORSKO OSIGURANJE (Knjiga druga),
Zagreb, "Croatia osiguranje" d.d., 1994, str. 596**

UDK 347.79:368

Dr. sci. Drago Pavić, redoviti profesor Pomorskog fakulteta u Dubrovniku - Studij u Splitu, *titulary member Comity Maritime International*, svojim je brojnim stručnim i znanstvenim radovima (više od 80) i knjigama (3) s područja pomorskog i trgovačkog prava dao velik i neprijeporan doprinos razvoju znanosti pomorskog prava i hrvatske pravne misli. Svojoj plodnoj aktivnosti nedavno je dodao još jedno vrijedno djelo. Sredinom mjeseca ožujka ove godine iz tiska je izišla njegova monografija *Pomorsko osiguranje* (knjiga druga). To novo djelo zajedno s prethodne dvije knjige (*Pomorsko osiguranje* - knjiga prva, 1986. i *Institutske klauzule pomorskog osiguranja, 1991.*) čini zaokruženu znanstvenu cjelinu u kojoj je autor sublimirao sva dosadašnja iskustva dugogodišnjih teorijskih i praktičnih istraživanja problematike osiguranja robe i brodova na našem i međunarodnom planu.

Knjiga ima 596 stranica i elegantnog je tvrdog uveza. Sadržaj je podijeljen na 5 osnovnih dijelova, nakon kojih su dodani prilozi, popis literature i indeks pojmova.

DIO I (str. 23 - 396) najopsežniji je i najvažniji dio, a sastoji se od općeg i posebnog dijela. U općem dijelu, kao uvodnom (str. 23 - 94), izlažu se elementi ugovora o osiguranju brodova i osebujni problemi vezani za osiguranje tzv. pomorskog kaska (osiguranje interesa brodarka, vrste osigurljivih interesa u odnosu na brod, polica osiguranja broda, trajanja ugovora o osiguranju, brod kao osigurani predmet, vrijednost broda kao osiguranog predmeta, institut *warranty* u osiguranju broda, klasifikacija brodova i osiguranje, ugovorno ograničenje područja plovidbe broda, jurisdikcija i mjerodavno pravo). Posebni dio čine 3 glave. U glavi I (str. 95 - 246) opisano je osiguranje brodova prema institutskim klauzulama uz poredbenopravni prikaz (osiguranje brodova na vrijeme od pomorskih rizika uključujući suženo pokriće, dopunska osiguranja broda, osiguranje brodova za putovanje od po-

morskih rizika, osiguranje brodova od lučkih rizika, osiguranje brodova od ratnih rizika i rizika štrajka). Glava II (str. 247 - 378) odnosi se na kategorije šteta u pomorskom kasku (potpuni gubitak broda, djelomični gubitak ili oštećenje broda, zajedničke havarije i spašavanje, osiguranikovi troškovi spašavanja, odgovornost brodarka za sudar brodova, institut ograničene odgovornosti brodarka i osiguranje, *actio directa* u osiguranju odgovornosti). U glavi III (str. 379 - 396) obrađuju se jamstva osiguravatelja u odnosima iz spašavanja i sudara brodova, koja su izuzetno značajna za ova osiguranja.

DIO II (str. 397 - 410) analizira osiguranje vozarine (predmet osiguranja, opis osiguranog predmeta u polici osiguranja, osiguranje vozarine prema institutskim klauzulama).

DIO III (str. 411 - 428) upoznaje nas s osiguranjem kontejnera (kontejner kao osigurani predmet, osiguranje kontejnera prema institutskim klauzulama).

DIO IV (str. 429 - 452) obuhvaća osiguranje brodova u gradnji (osigurani predmet, osiguranje brodova u gradnji prema institutskim klauzulama).

DIO V (str. 453 - 474) sustavan je prikaz problematike subrogacije osiguratelja (pravo subrogacije osiguratelja, pravni položaj osiguratelja u obveznopravnom odnosu odgovornosti za štetu, subrogacija ili cesija prava, opseg prava stečenih subrogacijom, aktivna legitimacija osiguratelja na temelju ugovorne cesije, neka pravna ostvarivanja odštetnih zahtjeva osiguratelja).

PRILOZI (str. 475 - 584) u kombinaciji s prethodno komentiranim uvjetima osiguranja sadrže institutske klauzule osiguranja na engleskom i na hrvatskom jeziku (I-VIII) i izvorne tekstove s prijevodom, potrebne u svakodnevnoj praksi (IX-XV).

LITERATURA (str. 585 - 590) pokazuje bogatstvo uporabljenih naših i međunarodnih izvora, jer se autor u svom radu služio sa 72 knjige, 88 članaka i brošura, te s više studija i izvješća na hrvatskom, engleskom, francuskom, talijanskom i njemačkom jeziku.

*Dr. Dragan Bolanča
Pravni fakultet, Split

INDEX POJMOVA (str. 591 - 596) na kraju knjige veoma je upotrebljivo stvarno kazalo.

Iz sadržaja knjige *prima facie* vidi se da je autor u svome radu obuhvatio sve važne promjene u razvoju pomorskih osiguranja, te međunarodnog i domaćega pomorskog prava. U Engleskoj je potpuno završena revizija institutskih klauzula, koje se primjenjuju i u nas (u pitanju su standardizirane ugovorne klauzule koje objavljuje organizacija britanskih pomorskih osiguratelja). Dalje, stupila je na snagu Konvencija o ograničenju odgovornosti za pomorske tražbine iz 1976. (ratificirala ju je i Republika Hrvatska), a 1989. godine donesena je nova Konvencija o spašavanju, pa je revidiran poznati i u svijetu najčešće primjenjivani obrazac ugovora o spašavanju - LOF 90. Konačno, u nas je donesen novi Pomorski zakonik 1994. godine, koji obuhvaća i pomorsko osiguranje.

Metodologija autorova rada upućuje na njegovo vrsno poznavanje pomorskog osiguranja, ali i pomorskog prava uopće. Obrada stručnih pitanja temelji se na poredbenopravnom prikazu rješenja hrvatskog i engleskog pravnog sustava, pri čemu se uzimaju u obzir i najnoviji rezultati engleske sudske i arbitražne prakse. U važnijim pitanjima usporedno se prikazuju rješenja drugih značajnih pravnih sustava (njemačkoga, talijanskog, francuskog, skandinavskog). prikladna stručna terminologija, koncizni i logični stil, akribijski pristup problematici (uključivši 467 bilježaka), jasni prijedlozi i sugestije za rješenja u praksi, a ne puka deskripcija (što je vrlo rijetko u našoj

pravnoj publikaciji!), govore nam o minucioznom načinu prezentacije materije u kojem se neposredno osjeća spoj teorije i prakse. naime, u studioznoj analizi svake klauzule autor se ne ograničava samo na pojmovna razrješenja, već njezin sadržaj osvjetljava i praktičnom problematikom. Monografija *Pomorsko osiguranje* (knjiga druga), koja je upravo predana na uvid pravničkoj javnosti, prvorazredno je znanstveno djelo. Sadržajno je rađeno manirom velikih knjiga, iako autor nije imao uzora ni kod nas ni u međunarodnoj literaturi. Stoga se radi o originalnom i neprocjenjivom djelu i u okviru svjetske literature. Kao vrhunsko dostignuće hrvatske pomorske i pravne misli, ova je knjiga krunski dokaz da je prof. dr. sci. Drago Pavić naš najbolji poznavatelj problematike prava pomorskog osiguranja, ali i dokaz da autor spada u red vodećih hrvatskih pravniha uopće. Sam autor na početku knjige skromno navodi da je namijenjena "*promicateljima hrvatske pomorske misli*". Smatramo da i on nesumnjivo pripada tim promicateljima jer je, kao jedan od rijetkih romantičarskih pravnih zanesenjaka, u gradu Splitu (udaljenom od centara dokumentacije i bogatih biblioteka) stvorio fundamentalno djelo kojim se naša mala zemlja može podičiti čak i u odnosu prema velikim pomorskim državama kao što su Engleska i SAD. Visoka znanstvena i praktična razina obrađivanja materije čini ovu monografiju temeljnim i nezaobilaznim djelom o pomorskom osiguranju u nas za svakog znanstvenika i praktičara u njihovu radu *pro futuro*.

Rukopis primljen: 2.5.1995.

TANKERSKA PLOVIDBA P.O.

Specijalizirano poduzeće za prijevoz
tekućih tereta, plinova i rasutih tereta.

TANKERSKA PLOVIDBA p.o.

B. Petranovića 4

ZADAR

Telefon: 023 / 311-132

Telex: 27-127 TPZD RH

Fax: 023 / 314-375